

RECENSIES & SIGNALEMENTEN

RECENSIE

NELLY MAES

MACHTELD DE METSENAERE

Alain Debbaut

Ongebonden best. Nelly Maes. Vrouw en Vlaams

Kalmthout, Pelckmans, 2013

267 pp., ill. ISBN 9789028968332

Met dit 267 pagina's tellende boek wil Alain Debbaut eer bewijzen aan de in 1941 geboren en tot 2010 actieve politica Nelly Maes. Het boek bevat geen bijlage met een overzicht van de indrukwekkende staat van dienst van Nelly Maes, maar naar aanleiding van de storting

en inventarisatie van haar persoonsarchief in het ADVN, kan de lezer voor een korte samenvatting van haar politieke carrière terecht in het nummer 43 van de ADVN-Mededelingen 2014.¹ Ook de NEVB (*Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*) besteedde de nodige aandacht aan deze Volksunie-politica, die jarenlang zowel lokaal actief was als op Vlaams, federaal en Europees niveau.² Ze zetelde immers in de gemeenteraad van Sint-Niklaas, bekleedde er een schepenambt, was lid van de Vlaamse Cultuurraad, van de

¹ S. Bossaert, Nelly Maes. Een halve eeuw politieke en maatschappelijke betrokkenheid, in: *ADVN-Mededelingen*, nr. 43, 2014, p. 9.

² F. Seberechts, *Maes, Nelly*, in: *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*, Tielst, 1998, pp. 1986-1987.

Vlaamse Raad, van het Vlaams Parlement, van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en van het Europees Parlement. De bestuursfuncties en mandaten die ze in de loop van haar actieve leven opnam, lagen in het verlengde van haar belangrijkste interessepunten: vrouwenemancipatie en derde wereld/ontwikkelingssamenwerking.

Alhoewel het niet in zijn bedoeling lag een hagiografie te schrijven – “*Tenslotte is dit geen hagiografie geworden*”, beklemtoont de auteur op p. 10 – was een – weze het genuanceerd – eerbetoon op het einde van een boeiende en opmerkelijke politieke carrière van Nelly Maes toch het uitgangspunt van deze publicatie. Ook via de keuze van de titel en de vergelijking met de notenboom in de inleiding (onbuigzaam karakter vol tegenstellingen: “*ontoegeeflijke einzelgängers, maar tegelijkertijd kunnen ze zacht en edel zijn...als ze iets wil, krijgt ze het ook...*”) wordt het de lezer meteen duidelijk dat de auteur zijn studieonderwerp met bewondering en sympathie benadert. Een biografie brengen over nog levende personen die men een warm hart toedraagt, houdt hoe dan ook een hagiografisch risico in. De auteur heeft dit willen verhelpen door enerzijds Nelly Maes zelf aan het woord te laten, anderzijds gebruik te maken van interviews met een aantal belangrijke antagonistische die in de loop van haar carrière haar pad hebben gekruist. Gegeven de karaktereigenschappen die haar worden toegedicht, zorgden deze ontmoetingen niet steeds voor rimpelloze ontmoetingen en vriendschappen.

Er zijn risico's verbonden aan het gebruik van interviews met nog levende personen als onderwerp: meestal hebben betrokkenen het discours over hun verleden al geconstru-

eerd, vaak via eerdere interviews, daarbij gehinderd door een al dan niet bewust selectief geheugen. Zonder te willen beweren dat dergelijke strategieën (bewust) gehanteerd worden door de geïnterviewden in dit boek, blijft het een aandachtspunt bij het lezen van een biografie als deze. Dit zeggen, doet niets af aan de verdiensten van dit vlot leesbare boek. De lezer krijgt een chronologisch opgebouwde inkijk in het politieke leven van Nelly Maes via haar ogen en deze van een aantal belangrijke ‘*compagnons de route*’ en zo in de opgang en de uiteindelijke neergang van de Volksunie.

De eerste hoofdstukken bevatten vooreerst jeugdherinneringen aan het “*apolitiek gezin*” [sic] waarin ze opgroeit – ofschoon ze het flamingantisme van haar moeder meekrijgt en de bredere familie politiek actief was –, aan haar eerste IJzerbedevaart, aan de francofone sfeer rond expo 58. Nelly zoekt de verklaring voor het zwijgen over politiek thuis in de complexe oorlogsverhoudingen waarin ze opgroeit – de ‘zwarte’ oorlogsnonkel die een andere ‘witte’ oom helpt, wat bijna tot de dood van deze laatste leidt na een aanslag van het verzet. Ook haar aanleg voor theater en welsprekendheid – “ze moet advocaat worden” – worden in haar prille jeugd geprojecteerd. Voor het overige schetst ze – doorspekt met interessante weetjes – de drukkende sfeer in een gezin met financiële problemen en een depressieve moeder, in een katholiek Vlaanderen van meteen na de oorlog.³ In 1960 studeert ze af aan de normaalschool als regentes Nederlands-Duits-geschiedenis en gaat ze lesgeven aan een middelbare meisjesschool in Sint-Niklaas. Ze belandt ook in het hoofdbestuur van het jong-Davidsfonds, dat

uiteindelijk in conflict komt met het meer conservatieve Davidsfonds en in 1973 opgedoekt zou worden. Nelly Maes stopt de samenwerking met Jong-Davidsfonds in 1968 wegens haar politieke plannen. Nelly Maes neemt ook deel aan de marsen op Brussel en via Sint-Niklazenaar Ferdinand De Bondt, CVP-er en toen nationaal bestuurslid van het Davidsfonds, komt ze ook in contact met het OVV (Overlegcentrum Vlaamse Verenigingen). Ook de stichting Lodewijk de Raet speelt een grote rol in haar radicalisering. Het pluralistisch karakter van deze naoorlogse organisatie trok haar naar eigen zeggen aan en daar kreeg ze ook de vorming die ze zocht over de sociaaleconomische dimensies van de Vlaamse emancipatie. Haar huwelijksreis naar Egypte – in 1965 is ze gehuwd met een VU-er uit Haaltert en ze krijgt kort na elkaar twee dochters – betekent eveneens de start van een grote interesse voor het actuele midden-Oosten.

Het is een voordracht van Theo Lefèvre die haar in 1966 doet kiezen voor een politiek engagement bij de Volksunie. Dat betekent meteen het einde van haar culturele vormingsactiviteiten in de katholieke zuil, want daar gaan, zo zegt ze, alle deuren voor haar dicht. Ze houdt er een duidelijke aversie voor zuilgebonden organisaties aan over. Het bisschoppelijk mandement van 1966 (over het behoud van de eenheid van de KUL) betekent voor haar dan weer de breuk met de Kerk. Ze trekt ook naar de Universiteit van Gent om er politieke en sociale wetenschappen te studeren en leert er o.m. Freddy Willockx kennen, die daar assistent is. Het betekent de start van een levenslange goede politieke verstandhouding.

De periode van mei 1968 ervaart ze als een fantastische tijd waarin ze Vlaamse bewustwording koppelt aan gevoeligheid voor mondiale thematieken, een sterke ecologische bewustwording en, meer lokaal, de economische en ideologische ontsluiting van het

³ Over de poeders ‘het Wit Kruis’ bijvoorbeeld, een populaire pijnstiller bij Vlaamse vrouwen in de jaren vijftig en zestig en die in het geboortedorp van Nelly Maes werd verpakt.

Waesland. In 1969 wordt ze nationaal voorzitter van de Volksuniejongeren en belandt ze zo in de partijtop naast figuren als voorzitter Frans Van der Elst, Hugo Schiltz, Maurits Coppieters, ... In 1970 wordt ze in de gemeenteraadsverkiezingen verkozen op de VU-lijst. Nelly doet haar intrede in het parlement in 1971 via haar tweede plaats na Maurits Coppieters. Het is tekenend voor de machtsverhoudingen binnen de VU dat de linker-vleugel, waartoe zij behoort, deze plaatsen kan claimen. Als blijkt dat Nelly bij vergissing verkozen is verklaard, kiest Maurits Coppieters voor een mandaat als provinciaal senator zodat Nelly, die ook opvolger was, toch naar de Kamer kan. In 1974 richt Nelly mee de FVV op (Federatie van Vlaamse Vrouwen, later: Forum van Vlaamse Vrouwen). Nelly betreurt ook de grote haantjesmentaliteit binnen de Volksunie, geënt op de ideologische kloof die groeit na de staatshervorming van 1970 tussen de linkerzijde en midden-groep rond Schiltz en de rechterzijde rond Wim Jorissen en Frans Van der Elst.

De auteur legt op basis van haar parlementaire tussenkomsten gedurende de eerste zeven jaar in het parlement haar aandachtspunten bloot: taalkwesties, vrouwenzaken en milieuaangelegenheden, internationale politiek (Ierse kwestie, Palestijnen). Ze neemt ook deel aan heel wat acties daaromtrent en is ook aan heel wat actiecomités gelieerd. Nelly schenkt al heel vroeg aandacht aan de Palestijnse zaak en vermeldt de grote invloed in dat verband van haar mentor en partijgenoot Eugeen De Facq.

Zoals algemeen geweten is, is Nelly Maes de enige VU-er die bij de stemming van de abortuswet in 1990 voor de legalisering van abortus stemt. Ondanks felle tegenstand – te links en een vrouw – krijgt ze toch de eerste plaats op de Kamerlijst in 1974 en wordt ze verkozen. Dit wordt blijkbaar ook Maurits Coppieters, trekker van de Senaatslijst, kwalijk genomen.

Nelly schetst ook de spanningen waartoe het Egmontpact leidt. De verwijdering tussen Nelly en Hugo Schiltz zou terug te voeren zijn tot de nogal eigenaardige rol die Nelly heeft gespeeld in de afzetting van Hugo Schiltz als voorzitter na Egmont: de vergadering waarop Hugo Schiltz als voorzitter zou gewipt worden, wordt immers georganiseerd ten huize van Nelly Maes. Volgens haar wist ze niet wat er op die vergadering te gebeuren stond en was het een sluwe zet van Maurits Coppieters, die zo'n vergadering niet bij hem thuis wou laten doorgaan. Hoe dan ook heeft Hugo Schiltz het haar lange tijd zeer kwalijk genomen, ook al trekt ze met Maurits Coppieters Vlaanderen rond om Egmont te verdedigen. Na de daaropvolgende verkiezingsnederlaag – Nelly wordt niet verkozen en ervaart dit als een tegenslag die haar emotioneel erg raakt en haar ook heeft gehard – komt zij in 1981 opnieuw in het parlement als gecoöpteerd senator; volgens Vic Anciaux heeft ze dat aan hem te danken. In 1981 wordt ze eindelijk lid van de commissie ontwikkelingssamenwerking en reist naar Zimbabwe, botst met de pro-apartheidsaanhangers in de partij en laat zich zeer kritisch uit over de toenmalige Belgische ontwikkelingssamenwerking. Ook de vredesbeweging (plaatsing van de kernraketten) houdt haar begin jaren 1980, de tijd van de grote betogingen, erg bezig. Begin jaren 1990 bezoekt ze Burundi en Zaïre en enkele weken voor de genocide is ze zelfs in Rwanda, maar terug thuis vindt ze geen gehoor bij de Belgische politici voor haar waarschuwingen over wat daar te gebeuren staat. Zowel in 1985 als in 1987 komt ze in de Kamer terecht.

Op lokaal vlak is Nelly schepen van Cultuur van 1989 tot 1994 in een paarse coalitie van socialisten, VU en liberalen met Freddy Willockx als burgemeester. De totstandkoming, die zowel door Nelly als door Willockx wordt geschetst, is een staaltje van 'oude' politieke cultuur – hoewel nog lang niet overal uitge-

storven – waarbij lepe partners gewapend met onder meer dubbele voorakkoorden elkaar proberen de loef af te steken. Over dat mandaat als schepen is ze achteraf het meest tevreden. Nadien werken ze nog samen in 2006 (kartellijst met Spirit en Groen). Na de gemeenteraadsverkiezingen van 1994 toont Nelly zich even bedreven in lokale coalitievorming als haar politieke tegenstanders en sluit ze een akkoord met de CVP en de liberalen. Ze staat haar schepenambt echter af wanneer ze in 1995 verkozen wordt als aanvoerder van de VU-lijst voor het Vlaams Parlement en in 1998 op de Europese lijst. Nelly Maes vertelt ook behoorlijk open over haar privéproblemen: financiële problemen en een huwelijk dat uiteindelijk uitloopt in een echtscheiding in 1988. Opvallend is ook de bij herhaling geventileerde vrees dat haar politieke tegenstanders zich van haar privéproblemen zouden bedienen om deze tegen haar te gebruiken. In 1988 grijpt ze naast de ministerportefeuille voor ontwikkelingssamenwerking. Dat André Geens deze portefeuille krijgt, wijt Nelly aan de rol van toenmalig voorzitter Gabriëls en “het olifantengeheugen van Schiltz”. Vic Anciaux had toen gehoopt op het staatssecretariaat voor Brussel, maar dat ging naar Valckeniers. De linkerkant waartoe Vic Anciaux zich rekende, werd volgens hem duidelijk gepasseerd. De verkiezingen van zwarte zondag in november 1991, die de doorbraak van het Vlaams Blok betekenen, zorgen ervoor dat Nelly niet verkozen wordt. Ze wordt wel gecoöpteerd senator tegen haar rivaal Antoine Denert. Nelly is eveneens een eersterangs getuige van de crisis in de VU en van de neergang van de partij vanaf de jaren 1990. Haar visie op de VU-ers die na de verkiezingen van 1991 de partij verlaten, biedt boeiende leesstof. Zij steunt de kandidatuur van Bert Anciaux voor het voorzitterschap. Het meningsverschil dat daarover met Coppieters ontstaat, vergroot verder de kloof met haar mentor, een kloof

die van 1989 dateert. Ze geeft ook haar visie over de socialistische strategie achter (het schrijven en afserven van) ‘Het Sienjaal’ van Coppieters, dat hij samen met Norbert De Batselier schrijft, een initiatief waarvan ze niet op de hoogte is. In 1995 wordt ze ondervoorzitter van de partij met Bert Anciaux als voorzitter. Geert Bourgeois is haar tegenkandidaat. Ze wordt dan ook verkozen voor het Vlaams Parlement. Als ondervoorzitter is ze uiteraard een eersterangs getuige van de interne desintegratie van de Volksunie. Het beeld van Bert Anciaux, Verhofstadt en aanvankelijk ook Vanhecke die in het geheim onderhandelen over de oprichting van een nieuwe partij is niet bepaald fraai. Ze zal steeds het voortbestaan van de VU als aparte partij verdedigen en verzamelt uiteindelijk, samen met Johan Sauwens en Kris Van Dyck, 30% van de stemmen achter hun groep ‘Niet splitsen’ wanneer op 13 oktober 2001 een referendum in de partij wordt georganiseerd over de toekomst van de VU. Nelly is een hevig tegenstandster van dit referendum. De rechtervleugel rond Bourgeois haalt 47%, de Toekomstgroep – het latere Spirit – van Anciaux 22%. ‘Niet splitsen’ splitst uiteindelijk zelf en de aanhangers voegen zich ofwel bij de N-VA, ofwel bij Spirit. Om niet te moeten kiezen op lokaal vlak, waar Nelly al drie decennia in de gemeenteraad zit en waar haar collega’s met wie ze goed samenwerkt, zouden overstappen naar de N-VA, neemt ze ontslag uit de gemeenteraad. Ze legt zich toe op haar Europees mandaat. Nelly stapt uiteindelijk toch naar Spirit, maar uit haar relaas blijkt het nodige wantrouwen t.o.v. Bert Anciaux die zij verantwoordelijk stelt voor de leegloop van Spirit. Op lokaal vlak werkt ze in 2006 wel mee aan de vorming van een kartel sp.a-Spirit-Groen! en lanceert ze via Spirit Wouter van Bellingen, blijikbaar tegen het advies in van Willockx.

In 1998 zetelt ze negen maanden in het Europees Parlement als opvolgster van Jaak Vandemeulebroucke. Ze vertelt met passie en grote voldoening over de wijze waarop zij toen samen met Bart Staes – met wie ze uitstekend samenwerkt, maar wiens overstap naar Agalev in 2002 ze niet kan verteren – de Europese Commissie op de knieën kreeg n.a.v. de zaak Edith Cresson (EU-commissaris en Franse socialiste, uiteindelijk schuldig bevonden aan favoritisme) met behulp van het dossier Van Buitenen, een ambtenaar-klokkenluider. Bij de verkiezingen krijgt Bert Anciaux echter de eerste plaats, zoals eerder met Nelly was afgesproken. In ruil zou hij haar steunen voor een ministerpost. Doordat ze echter beiden worden verkozen, gaat Nelly rechtstreeks naar Europa en kan Bert minister van Cultuur worden. Het is duidelijk dat de zeer grote ambitie van Bert Anciaux één van Nelly Maes' grote aspiraties, minister van Cultuur worden, heeft gefnuikt en dat dit ook wel mee een rol heeft gespeeld bij haar latere politieke keuzes. Volgens Lieven Dehandschutter, huidige burgemeester van Sint-Niklaas, koos ze uiteindelijk voor Spirit omdat ze het persoonlijk minder goed kon vinden met Bourgeois. Met Anciaux raken de relaties echt verzuurd in 2004 n.a.v. de Europese verkiezingen, wanneer Bert haar naar een onverkiesbare plaats op de Europese lijst verwijst: *"Ik vond dat het wel was geweest voor Nelly. Ze was 63. Haar moment was gekomen om te gaan."* *"Een dolk in de rug"*, zo omschrijft ze het. Ze blijft wel voorzitter van de EVA-partij.

Nelly Maes geeft ook haar lezing van de feiten vanaf 2007, toen de partij in kartel met sp.a sterk verliest bij de federale verkiezingen, vervolgens Bettina Geysen voorzitter wordt van Spirit, maar volgens Nelly Maes mede door Bert Anciaux wordt weggemanoeuvereerd. Uiteindelijk treedt Bettina Geysen af in 2008, waarna de sp.a Spirit opsloopt *"met medeweten van Bert Anciaux"*. Nelly was in die

periode een jaar interim-voorzitter. Ondertussen was de partij al twee keer van naam veranderd. Duidelijk tegen de zin van Nelly die, ongewoon voor haar doen, daar niet is tegen ingegaan. In 2010 verlaat ze de actieve politiek. Nadien engageert ze zich nog in de Gravensteengroep, in het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) en voor de oprichting van een Vredesinstituut voor onafhankelijk vredesonderzoek bij het Vlaams Parlement. Zij wordt namens het kartel sp.a-spirit de eerste voorzitter van de raad van bestuur.

De politieke figuren, die in het boek getuigen over Nelly Maes, kennen haar allen zeer goed en hangen een genuanceerd beeld op van haar. Ze zijn het er wel over eens dat ze zeer gedreven was, zeer emotioneel – Nelly schuwde de tranen niet – en vooral: ze nam nooit een blad voor de mond. Dat ze dat ook niet doet in deze publicatie, maakt dit boek uiteraard extra boeiend om lezen. Ze noemt vaak man en paard, inclusief de mensen waarmee ze het gedurende haar politieke leven niet kon vinden. Daar rekent ze CVP-er Jos De Saeger bij. Terloops deelt ze ook een sneer uit naar Vic Anciaux, die *"de vrouwen wel graag zag, maar niet om ze als georganiseerde macht in zijn partij overdreven veel ruimte te geven"*. Op Jaak Gabriëls, voorzitter van de Volksunie van 1986 tot 1992, had ze het duidelijk niet begrepen. Ook ten opzichte van Bart De Wever is ze niet mals. *"Hij onderschatte mij"*, is haar oordeel over hem wanneer ze in 2001 in het partijbestuur het aftreden beargumenteert van Johan Sauwens naar aanleiding van het Sint-Maartensfondsincident en Bart De Wever er haar van beschuldigt dat te doen om zelf minister te worden. Nelly was en is nog steeds hevig tegenstander van het verdwijnen van Doel en wijst met de vinger naar de havenlobby en naar een politiek akkoord tussen Miet Smet, Freddy Willockx en de vakbonden. Nelly Maes' eigengereidheid en consequent progressieve koers maken van haar een *einzelgänger* binnen

de Volksunie. Vic Anciaux looft haar linkse maatschappelijke ingesteldheid en vurig talent, hetgeen zorgt voor inhoudelijke vernieuwing, maar “Nelly was geen verzoener, zocht geen overeenstemming en ging steeds haar eigen weg”. In dat opzicht is de titel van het boek zeer raak gekozen. ‘Ongebonden best’ is immers ontleend aan de 16de-eeuwse katholieke Antwerpse dichteres-onderwijzeres Anna Bijns die onder meer van leer trok tegen Maarten Luther, tegen mannen en tegen het huwelijk en die geen lid kon worden van een rederijkerskamer omdat ze een vrouw was. Anderzijds zal de hardleersheid van Nelly Maes ongetwijfeld ook te maken hebben gehad met haar ervaringen als vrouw in de politieke mannenwereld, waarin ze evolueert tot een overtuigde feministe. De evolutie van haar bijdrage voor *Jong*, het tijdschrift van Jong-Davidsfonds over haar persoonlijke ervaringen met moederschap en carrière in 1966 over haar eenzame pro-legalisering-van-abortusstandpunt tot duidelijke feministische standpunten in een recenter periode is onmiskenbaar. Nelly Maes dient aanvankelijk als ‘bijlid’ tot de Volksunie toe te treden. Binnen het parlement wordt Nelly Maes getroffen door de masculiene cultuur: er wordt hard geroepen en ze is niet van plan “er gereserveerd en gemanierd bij te zitten en te zwijgen”, maar ze besluit eveneens te roepen en zich te gedragen als de mannen. Dit betekent een stijlbreuk in het optreden van vrouwelijke parlementsliden. Ze ergert er zich als gehuwde vrouw ook aan aangesproken te worden met de naam van haar man en lokt een incident uit met de Kamervoorzitter naar aanleiding waarvan Major¹ zijn ‘gevluegelde’ woorden spreekt: “Wijven moeten niet zoveel complimenten maken”. Vormt Nelly Maes met de andere vrouwelijke parlement-

¹ Volksvertegenwoordiger Louis Major (BSP), 1902-1985, minister van Arbeid en Tewerkstelling van 1968 tot 1973.

sleden slechts een kleine minderheid, dan is dit nog meer het geval binnen de Volksunie, waar er trouwens geen belangstelling bestaat voor feministische thema's.²

Ze leunt aanvankelijk sterk op de ideeën van de KAV (Katholieke Arbeidersvrouwen), waarvan ze lid is, maar waar ze als VU-er niet meer welkom is. Binnen de VU vindt ze nog minder gehoor: daar moet ze optornen tegen conservatieve mannen die nog “*sociaal-pedagogische toelagen voor vrouwen aan de haard*” bepleiten. Vandaar haar pogingen om de VU-vrouwen te organiseren en te laten wegen op de besluitvorming binnen de partij. In tegenstelling tot de katholieke en socialistische familie wordt ze immers niet gedragen door een sterke en/of talrijke vrouwenorganisatie die haar politiek meer gewicht kan verschaffen of die haar meer vrouwelijke collega's kan bezorgen.³ De eigengereidheid van Nelly Maes zal aan haar eenzame politieke situatie wel niet vreemd zijn. Zoals algemeen geweten is, is Nelly Maes de enige VU-er die bij de stemming van de abortuswet in 1990 voor de legalisering van abortus stemt. 7 VU-ers onthouden zich (waaronder Schiltz en Coveliers) en de rest stemt tegen. Nelly verdedigt sinds de zaak van dokter Peers begin jaren zeventig het recht van vrouwen om zelf te beslissen in noodsituaties, maar slaagt er niet in haar partij tot een politieke stellingname te bewegen. Zelf blijft ze in deze biografie op de vlakke over het recht op zelfbeschikking inzake abortus tout court, zoals verdedigd door de vrouwenbeweging, maar

² Zie o.m. L. Van Molle & E. Gubin, *Vrouw en politiek in België*, Tielt, 1998.

³ Zie M. De Metsenaere, *Veel geschiedenis, weinig geheugen? Over de belangstelling van Belgische contemporanisten voor de geschiedenis van feminisme en vrouwenbeweging sinds de jaren zeventig*, in: G. Vanthemsche, M. De Metsenaere & J. C. Burgelman (eds.), *De Tuin van Heden. Dertig jaar wetenschappelijk onderzoek over de hedendaagse Belgische samenleving*, Brussel, 2007, pp. 169-208.

Vic Anciaux verduidelijkt haar standpunt: “recht op abortus in welbepaalde en goed omschreven omstandigheden”. Hiermee staan de Volksunie vrouwen niet zo ver van de CVP-vrouwen, maar wel zeer ver van hun achterban.¹ Het is volgens Vic Anciaux de verdienste van Nelly Maes dat hij is geëvolueerd in de richting van dat standpunt, zodat uiteindelijk bij de stemming in 1990 ieder VU-parlementslid in vrijheid kon stemmen. Nelly Maes verdedigt ook – naar eigen zeggen lang voor Miet Smet dat deed – de oprichting van een ministerie van Vrouwenzaken.

Toch zijn het niet deze standpunten die aan de basis liggen van de door ‘t Pallieterke toegekende geuzennaam ‘Rooie Nelly’, maar haar deelname aan een betoging tegen de oorlog in Vietnam in 1972 als toenmalig voorzitter van de VUJO (Volksunie jongeren). Ook haar anti-apartheidsovertuiging wordt haar uiteraard kwalijk genomen door de rechtervleugel. Het boek gaat evenwel niet in op de ideeën die ten grondslag liggen van haar gedrevenheid en activiteiten – “hier wilde ik vertellen wat het was om aan politiek te doen” –, ook al betreurt ze vandaag de dag de afwezigheid van ideeën achter politieke doelen. Ze zet wel uiteen wat ze NIET deelt met de N-VA: separatisme, een rechtser Vlaanderen, de obsessie van een door de PS gedomineerd Wallonië, de uitsluiting van anderstaligen, het opgeven van Brussel.

Het boek besluit met een inschatting van haar eigen politieke verdiensten, waarbij

Nelly Maes ‘*luctor et emergo*’ (Ik vecht en blijf boven) verkiest als haar persoonlijke leuze. Ook deze leuze had een zeer geschikte titel gevormd voor deze boeiende biografie.

1 Zie over de abortuskwestie o.m. L. Van Molle & E. Gubin, *Vrouw en politiek in België* [...], pp. 212-213; M. De Metsenaere, Het belang van de strijd voor de legalisering van abortus voor de vrouwenbeweging en de impact op de levens van vrouwen, in: *Nieuw tijdschrift van de VUB. Tien jaar abortuswet in België. Analyses en getuigenissen*, jg. 13, 2000, nr. 3, pp. 29-43; G. Coene & S. Bollen (eds.), *Nog altijd baas in eigen buik? Een kritische doorlichting van de Belgische abortuswetgeving en -praktijk*, Brussel, 2013.